

Igényesebb plakátpropagandát!

Üzemi könyvtárosi gyakorlatunkban mindnyájan alkalmazzuk az egyik legegyszerűbb propagandaeszközt: a plakátot. Míg néhány évvel ezelőtt egy színes felirat, plakát felkeltette az üzem, műhely vagy intézmény dolgozóinak érdeklődését, tehát valóban szembetűnő volt, addig ma egyre inkább vesztit hatásosságából, egyre sablonosabbá, sőt megmondhatjuk őszintén eredménytelenebbé is válik.

Mi okozza ezt? Ha szétnézünk például gyárunk egyik üzemében, hamarosan rájöhethünk a plakátokkal szembeni érdektelenség okára. Vegyük például az Ikarus sajtolóüzemét. Az üzem hatalmas csarnokának falain, oszlopain, ajtóin, stb. felületes számításal is mintegy 90-100 különbféle plakátot számolhatunk össze. S bár a plakátokat és feliratokat a legkülönbözőbb osztályok, szervek és intézmények függesztik ki, tekintettel arra, hogy azok szinte kivétel nélkül a gyár dekorációs műhelyében születtek, stílusukban, kivitelezésükben, mondanivalójukban /ha egyáltalán van ilyesmi/ annyira hasonlítanak egymáshoz, hogy lassan alig tarthatnak már számot a dolgozók érdeklődésére, megszűnt újszerűségük, kifakultak "színeik" és ahogy mondani szokás "a kutyá se olvassa el őket".

Igényesebbé váltak üzemünk dolgozói, és ez az igényesség arra kötelezi a könyvtárost, hogy új megoldásokat, új utakat keressen a könyvtár propagálásának tartalmasabbá tételére.

Plakátpropagandánkat két irányban változtathatjuk meg:

a/ formájában, kivitelezésében; és

b/ tartalmában.

1. Plakátpropagandánk formájának megváltoztatása, véleményem szerint, olyan irányban kell haladjon, hogy a hevenyészett, csomagolópapírra irt mondatok, "villámok" számát egyre kisebbre csökkentjük és helyüket állandóbb jellegű, jól elhelyezett és izlésesen kivitelezett keretbe foglalt ismertető tablók foglalják el.

Nálunk az Ikarus-ban például a hibásan öntött, kissé elgörbült autóbusz ablaküvegek és hulladék keretlécek felhasználásával szétnyitható, függesztett kereteket készítettünk. A forgalmas helyeken kifüggesztett, izléses keretekbe könyvek borítólapjaiból, újságcikkek-ből, könyvismertetésekből, rövid bibliográfiákból stb. összeállított cserélhető tablók kerülnek. Az elhelyezéstől függően egy- és kétoldalas tablókat alkalmazunk. A könnyen cserélhető tablókat az üzemben hat különböző helyen kifüggesztett keretekben forgószinpadszerűen cseréljük, így állandóan az újdonság erejével hatnak és ugyanakkor elegendő idő áll rendelkezésünkre az újabb anyag gyűjtésére és az új tablók összeállítására.

2. Ami a műszaki könyvtár plakátpropagandájának tartalmát illeti, itt abból az elgondolásból indultunk ki, hogy a plakátnak, mint egy vízcseppnek

tükröznie kell azt az igen gazdag műszaki ismerettárat, amit üzemünk műszaki könyvtára magában rejt.

Ennek érzékeltetésére jól alkalmazható és mindenki által könnyen megvalósítható módszerrel találtunk: a szovjet műszaki oktatótáblák felhasználását. A színes, tartalmas és vonzó műszaki táblákat a Horizontnál szereztük be. A kb. 100x60 cm. méretű táblák feliratait magyar szöveggel cseréltük fel, a táblák alsó részén "Olvasd a műszaki irodalmat! Keresd fel a műszaki könyvtárat. Kulturház épülete, I. emelet", vagy "Az esztergályos minden szakirodalmat megtalál a műszaki könyvtárban. Kulturház, I. emelet" feliratokat helyeztük el és bekereteztettük őket. Az oktatótáblák sorozatai közül csak a legmutatósabbakat, tehát a legszínesebbeket, azokat, amelyeknek ábrája leköti a szemlélő érdeklődését választottuk ki. Ilyenek például a "Fizika" sorozat "Nyomás közlése folyadékok és gázok segítségével" című táblája, amely a gépkocsi hidraulikus berendezését szemlélteti és így nagyszerűen alkalmazható az Ikarus-ban. Vagy "Az elektromágnes alkalmazása az iparban" és a "Mérőeszközök" című tábla, amelyek a forgácsolóműhely dolgozóinak érdeklődésére tarthatnak számot. Nem is szólva a "Fotocella", a "Rádió", a "Televizió" stb. című táblákról, amelyek gyárunk minden dolgozóját szinte kivétel nélkül érdeklik. /A Horizontnál kapható műszaki oktatótáblák felsorolását lásd "Hírek-közlemények" című rovatunkban. Szerk./

A fentebb közölt két példa

csak izelítőt szolgáltat abból a sokféle lehetőségből, amelyeknek felhasználásával színesebbé, tartalmasabbá és eredményesebbé tehetjük plakátpropagandánkat.

Kvakovszky Iván
Ikarus gyár.

Az OMK műszaki-könyvtárosi tanfolyama

Az OMK műszaki, könyvtárosi tanfolyamán vettem részt. Erről szeretnék beszámolni. De nem a megszokott módon; mert egyéni megállapításaim -ha őszintén leírnám- dicséretnek látszanának, ha meg letompítanám, úgy nem fednék a valóságot.

Más utat követek. Egy tanfolyam akkor jó, ha hallgatói megértették, elsajátították, és új meglátásokkal előbbreviszik az ott hallottakat. Nos, soraim beszéd helyett tettekkel bizonyítsák azt az eredményt, amit előadóink jószándékkal adtak át tudásukból.

A könyvtáros egyik legfontosabb tudnivalójáról, a könyvtári címleírás szabályairól van szó. Ez is valami? Ujabbat! -mondják egyesek- erről szabvány van, nincs mit vitatkozni, csak azt kell alkalmazni. Igazuk van azoknak, akik így vélekednek, de -és itt mutatkozik meg a tanfolyam haszna- a tanítvány, aki bizonyos fejlődési fokot elért, láthat bizonyos hiányosságokat, hibákat és javasolhat kiegészítéseket, módosításokat.

A címleírás szabályainak célja, -mint a szabvány 1.d. pontja mondja- hogy általános "tájékoztató" nyújtson. Tájékoztató? Nem, inkább tevőleges

kielégítő tájékoztatást /nem többet, de nem is kevesebbet/ kell az olvasónak nyújtani!

Az 1.d. pont kiemeli, hogy a könyv ideológiai és szakmai jellegéről is tájékoztatni kell az érdeklődőt. Csak hogy az 5-ös pont "A főlap adatai" között egyáltalán nem említi a mű jellegét, /csak a 26. pont beszél ismét róla/, holott a főlap adatai nemcsak a kötelezően felveendő tételeket, hanem ezeknek megszabott felsorolási sorrendjét is előírja. Ilyen körülmények között az 5-ös /egyik legfontosabb! /pontból a jelleg felemlítése el nem maradhat.

Szabványtól egyöntetű állásfoglalást várunk, de az 5.d. pont vagylagos feleletet ad az "impresszum" /a megjelenés/ adatainak sorrendjére. /Mint hallom, az egyetemen is ezévből más sorrendet tanítottak, mint tavaly. / Szabványtól ilyen kis kérdésben is ingadozásmentes, határozott, egyértelmű utasítást várunk.

Mellékesen említi a szabvány a jelzeteket, pedig az olvasó szempontjából, mivel a különböző könyvtárak katalógus-kartonjaikon a legkülönbözőbb helyekre teszik ezeket, itt van a legnagyobb zűrzavar. A könyv kivételénél az olvasónak a raktári jelzetet is le kell írnia, de zavarba jön különfélelesége és más-más elhelyezése miatt. A szabvány megszabta egyöntetűség megkívánna, hogy a jelzetek elhelyezése is egységes szabályozást nyerjen.

A szabvány 3. pontja szerint a több lapra terjedő címleírás kartonjait folyószámmal kell ellátni és a raktári jelzetet minden ilyen kartonon meg kell

ismételni. Elég ez? Ha netán egy lap elkeverednék, a rajta feltüntetett folyószám és raktári jelzet alapján bizony nem egykönnyen sorolható be a helyére. Ezért a rendszót is meg kell ismételni!

A szabvány 6. pontja az adatoknak a katalógus-lapokon való elhelyezésére különféle változatokat ajánl, sőt elrendezések alkalmazását is megengedi. "Szabvány" azt jelenti, hogy valamit megszab, egyértelműen előír, egységesítés céljából kötelezően/ha nem is azonnali végrehajtással/ hatályba léptet. A szabvány nem szakszók, amely az eddig alkalmazott változatokról beszámol, hanem irányelv, kötelező vezérfonal azok számára, akik a szabványtól határozott utmutatást, irányítást várnak, kérnek. Tudjuk és elismerjük, hogy az egyes könyvtárak a címleírásban eddig követett különböző eljárásokról nem térhetnek át rögtön más-egységes-módszerre, de azért nem a lehetőségek felsorolása a szabvány feladata, hanem követendő irányt kell szabnia a régi, és betartandó utat kell mutatnia az újonnan létesített, vagy létesülő új könyvtárak számára, nehogy a megengedett változatok közül ezek is egyéni ízlés szerint, ilyen, vagy olyan /egymástól eltérő/ módszerrel választhassanak. Az OMK tanfolyam állást foglalt ebben a kérdésben. Mennyivel inkább elvárhatjuk ezt a szabványtól!

Befejezésül még egyet. A 6-os pont megszabja, hogy a főlap rendszavát ki kell emelni; a kiemelés "tipográfiai" /nyomdai/ uton, vagy aláhúzással történjék. Egyéni szerző neve, mint rendszó "verzálisan" írható. Ez

is nyomdai kifejezés és azt jelenti, hogy nagybetűkkel. Nos ezzel kapcsolatban szövegtételük: 1/ Miért kell mindent következőleg idegen szavakkal kifejezni, még ha szakkifejezések is ezek; 2/ Egyéni szerző neve "írható" helyett helyesebb lenne határozottan megszabni, hogy "írni kell". 3/ "Szerző neve" helyett -amint a példák is mutatják- szabatosan: "vezetékneve" és 4/ "verzálisan" helyett kimondani, hogy a szerző vezetéknevét nagybetűkkel kell kiemelni.

De vigyázzunk, ez csak az egyéni szerzőre vonatkozik. Nos

akkor a szabvány legyen következetes és ne írja a 6. pont végén, a gépiert példában a szerző nélküli címleírásnál a tárgyi rendszőt is csupa nagybetűvel.

E szabvány első 6 pontjának elemzése is elég annak érzékeltetésére, hogy az OMK szakkönyvtárosi tanfolyamán nem gépiesen cselekvő, gondolkodás nélküli, hanem építő kritikát gyakorló, önálló műszaki könyvtárosokat nevelnek.

Gergely Marcel
Építésügyi Hivatal

dr. Faragó Lászlóné /Műszaki Egyetem kp-i Könyvtára/
v á l a s z o l :

A cikknek alapjában igaza van. A szabványban előfordulnak következőtelenségek, nem foglal elég határozottan állást. A szabvány létrejöttének körülményei azonban megmagyarázzák hibáit: az egyes könyvtárak ragaszkodtak régen bevált gyakorlatukhoz, katalógusuk egységéhez, innen a többféle változat. A bírálat nem elég elmélyült.

1.d. ponthoz /jelleg meghatározandó/: a cím, alcím, műfaj megjegyzés, annotáció stb adja meg a címleírás számára a jelleg meghatározását, ezt külön pontban felvenni felesleges.

3.pont /több lapra terjedő címleírás/. A szabvány csak minimum többet minden könyvtárnak joga van feltüntetni, ezt az előadás többször kiemelte.

Vitatható a kifogás az idegen szavak használata ellen. A használt kifejezések nyomdai és könyvtári gyakorlatban teljesen elfogadottak. A szerző neve nem minden esetben jelent vezetéknevet! Gondoljunk a középkori és renaissance szerzőkre.

- x -

Harc az irodalom alapján kidolgozott ujitások
felderítéséért.

A vállalati műszaki könyvtárak létjogosultságát nem kell külön bizonyítani. Amikor mégis azok gazdasági kihatásait próbáljuk felderíteni, ez azért történik, hogy vállalatunk vezetőisége és kormányzatunk lás-

sa, hogy a műszaki könyvtárak betöltik hivatásukat, termelésünk műszaki fejlődésében elsőrendű szerepet játszanak, produktív részei a vállalatok egészének, és fejlesztésük műszaki és gazdasági érdek. Ezen-

tul pedig hivatott feltárói, dokumentátorai és terjesztői az élenjáró szovjet, népi demokratikus és a haladó nyugati műszaki irodalomnak, mind a vállalat konstrukciós és technológiai problémáinak hivatalos, mind a szakmai képzést elősegítő egyéni - számtalan könyvtári és dokumentációs technikai változatot tartalmazó - megoldása és kiszolgálása területén. Utoljára - de nem utolsó sorban említem az ujitók munkájának megsegítését, ahol a kifejtett könyvtári munka /bibliográfia, tájékoztatás, fordítás, kölcsönzés stb./ gazdasági eredménye önmagában sokszorosan megtéríti az egész könyvtárra fordított és fordítandó beruházási-, bér- és reigietételeket.

Mi könyvtárosok ezt mindig tudtuk, azonban mindinkább előtérbe lépett ez a tervgazdálkodással összefüggő természetes kívánság, hogy ezeket a gazdasági kihatásokat - amelyek az OMK és a KGM által indított könyvtárosi munkaversenyeknek is kiértékelési alapjuk - adatszerűen felderítsük.

A feladat nem volt könnyű, hiszen több hátráltató körülménnyel kellett megbirkózni.

Ezek egyike, hogy a felderítésre fordított idő és kapacitás sem az ujitási megbízottak és előadók, sem a könyvtári dolgozók tervszerű, hivatalos munkájába nem volt beilleszthető. Különösen nehéz volt az ujitási adminisztrátorok bevonása ebbe a munkába, akik ki nem mondva érzékeltették, hogy ez a munka csak a könyvtár "érdekeit" szolgálja. Itt mondok köszönetet azoknak az ujitási funkcionáriusoknak, akik

ezt a közönyt félretéve álltak az ügy szolgálatába.

Másodszor számolni kellett az ujitók közismert averziójával. Az ujitóknak azt a feltételezését kellett legyőzni, hogy ők legfeljebb hátrányt szenvedhetnek, de mindenesetre előnyt nem élvezhetnek az ujitáshoz felhasznált irodalom bevallásával.

Nem utolsó nehézség az is, amikor a kötelező adatszolgáltatásokon túl szerveket és egyéneket egy nem kötelező adatszolgáltatással járó többletmunkára kell rábírni. Az egymástól távolesó üzemegek külön kezelt ujitási naplói is természetesen csak sokszorozták a feladatokat.

A harc azzal kezdődött, hogy az ujitási űrlapok megváltoztatására ujitást adtam be. Az ujitás lényege az volt, hogy az ujitási űrlapon a javaslattevő részére kötelezővé tegyem egy új kérdőpontra válaszolni, amelyben felel arra; felhasznált-e vagy sem és ha igen, milyen műszaki irodalmat. Az ujitási szerv pedig köteles legyen az ilyen ujitásokról periodikusan adatszolgáltatást végezni a műszaki könyvtárnak. A eélja pedig az volt ujitásomnak, hogy elfogadás esetén a hivatalos MÜSZINTERV-be beépítve az ujitási iroda maga ratifikálja a hivatalos bevezetést és a maga számára kötelező, folyamatos adatszolgáltatást. Bár az ujitást elfogadták és a bevezetés papíron megtörtént, ezen az alapon egyetlen adatot sem kaptam az ujitásokról. A kísérlet nem sikerült. A következő lépésben gyárigazgatói körrendelet kiadását kértem, amely módot nyújt arra, hogy bevallottan az irodalom alap-

ján ujitókat könyvjutalomban részesítsük. Így közvetlenül vártuk az ujitók jelentkezését. Ez sem sikerült, valószínűleg az érthetetlenül feltételezett hátrányt súlyosabbnak tartották a könyvajándék értékénél. Ezekután láttam, hogy csak a könyvtár tudja megoldani a problémát úgy, hogy egyénenként a kölcsönzési kartonok alapján deríti fel a kívánt adatokat.

Megkezdődött a döntő harc. Egyidőben több intézkedést hajtottunk végre.

1. Engedélyt kértem, hogy betekintést nyerhessünk az ujitási naplóba. Onnan kigyűjtöttük azokat az ujitásokat, amelyek feltételezhetően irodalmi eredetűek. Az ujitók szerzőit egyeztetjük kölcsönzési kartonjainkkal és kiderült, hogy 70 %-ban olvasói a műszaki könyvtárnak. Sokszorosított levelekkel fordultunk ezután hozzájuk, a leveleken feltüntetettük az ujitás számát, tárgyát és megkérdeztük, hogy ujitását irodalomból-e és milyenből merítette. A körlevélben megemlítettük azt, hogy könyvtárunk résztvesz az OMK versenyén, amelynek célja, hogy felmérhető legyen, milyen segítséget nyújt a műszaki könyvtár és irodalom ujitóink, sztahanovistáink munkájához. Ugyanekkor többek között arra is felhívtam a figyelmet, hogy ezen bizonyítékok előnyeit és tapasztalatait a műszaki könyvtár további fejlesztésének érdekében kívánjuk felhasználni.

2. Ugyanakkor fordítva is fentiek szerint jártunk el. Tehát a kölcsönzési kartonokból gyűjtöttük ki a feltételezhetően ujitók neveit és az ujitási naplóval egyeztetjük. Így kiderült, hogy olvasóink tekin-

télyes százaléka ujitó is. Ezek ugyanazt a körlevelet kapták, mint fentiek.

3. Egyidőben a kézikönyvtárosokat is felkerestük, akik kérésünkre összeállították a kézikönyvtárakat használó ujitókat, akiket azután könnyű volt felkeresni. A kézikönyvtárosok legjobbainak is könyvajándékot helyeztünk kilátásba értékes munkájukért.

4. Felkerestük a különböző gyáregységek ujitási megbízottait, akik készséggel szolgáltattak újabb és újabb adatokat.

5. Körülbelül 20 plakátot készítettünk, amelyek propagálják a műszaki könyvtárat és felhívják a figyelmet arra, hogy ujitásokhoz segítséget nyújt, irodalmat állít össze.

Az összevont roham után, -amely közben szóbeli kérés, felvilágosítás, magyarázat és tájékoztatás is folyt annak tudatosítására, hogy az irodalom bevallása csak előnnyel járhat, - izgatottan vártuk az eredményt.

Először lassan, hiányosan, később - miután közben mi is javítottunk munkákon/megváltoztattuk kérdőíveink szövegét, vagy újakat indítottunk meg, bevontuk fordítóinkat, kölcsönzőnk az olvasóktól tájékozódik már ujitásaikról stb./ - egyre sürűbben és precízebben indult meg az adatszolgáltatás az ujitók részéről. Így az OMK legutóbbi versenyének kiértékelő bizottságához már tekintélyes összegű megtakarítást tudtunk jelenteni, amely a könyvtár által szolgáltatott irodalom alapján készült ujitások eredménye.

Természetesen ezt a harcot lankadatlanul tovább kell foly-

tatni, mert sikerre, - folyamatos, automatikus adatszolgáltatásra - csak az úgy állandó napirenden tartása mellett számíthatunk. Ma, ez már könyvtárunk tervszerű munkája. Jutalmunk az a megbecsülés, amit dolgozóinktól fokozottabban kapunk.

A legközelebbi állomás pedig az, hogy az irodalomból ujitókat -szavunkat beváltva- megjutalmazásra felterjesztjük.

Hegy Nándor
Csepel Autógyár

Harc a percekért

A szocializmust építő országokban rendkívüli fontossága van a megtakarított időnek. Ez érthető is, hiszen a percekből órák, és az órákból napok lesznek. Néhány nap pedig már olyan sok idő, amely alatt akár ezer holdat is lehet felszántani, vagy gépeket gyártani. És még egyet: percek, órák vagy napok alatt igen sokat lehet tanulni.

A könyvtáros munkájában is nyílik alkalom időmegtakarításra és az ilyen alkalmakat meg is kell ragadnunk. Persze nem könnyű "megfogni" a rohanó percek, de az órákat még kevésbé. Mégis, ha körülnézünk a "házunk táján" vagyis könyvtári munkahelyünkön, találhatunk ilyen lehetőségeket. Annak azonban aki meg akarja "fogni" az időt semmiesetre sem szabad mindjárt a napok, vagy órák megtakarításával kezdeni. Meg kell elégednie sok esetben a percekkel, sőt adott esetben a másodpercekkel is.

Egy ilyen lehetőséget nyújt például az a kis ujitásom, amelyet saját munkahelyemen sikerrel alkalmazunk.

A cédulakatalógus készítésénél egy könyvmérce használatát vezettem be. Mi a lényege ennek a könyvmérce-nek? És főként: mi a célja? A lényege nem más mint a könyvek méreteinek megállapításához szükséges idő lerövidítése, egy -az írógépasztal szélére felszerelt- mérce alkalmazásával. A célja pedig: időmegtakarítás és az eddigi elavult mérési módszerek elhagyása.

Tulajdonképpen mi is ez a mérce és hogyan kell alkalmazni?

Az egész lényegében roppant egyszerű. Az eddigi gyakorlatunkban úgy alkalmaztuk, hogy az írógép baloldalára -az asztalra- tesszük a cédulakatalógus készítéséhez előkészített könyveket. A címfelvételt készítők munkatárs -a gépnél ülve- kezébe veszi az egyik könyvet, azt a mércehez hozzáilleszti, és pillanatok alatt megállapíthatja a könyv méretét, amit azonnal rágepel a cédulára. Az egész nem tart tovább, mint négy másodpercig. Hogy azonban azt is megállapíthassuk, mennyi is -sok, vagy kevés-e- a négy másodperc, ehhez elég ha csak egyetlen régi mérési módszert ellenőrizzünk stopper órával a kezünkben. Ez esetben könnyen megállapíthatjuk, hogy az egyszerű kis mérce alkalmazásával több mint száz százalékos időmegtakarítást érhetünk el. Ugyanis az eddigi, vonalzós méréssel egy könyvmérce felvétele átlag tizenegy másodperc, sőt még annál is több, különösen akkor, amikor a vonalzót más könyvek alól kell kihúzgálni, arról nem beszélve, hogy sokszor keresgélni kell azt, mert az egyik vagy másik munkatárs elviszi.

Azonban még egy igen jó haszna van a mérceék alkalmazásának. Elsősorban a rend és az ebből eredő idegmegnyugtató munka, ami a dolgozók társadalmában szintén nagyon fontos.

A mi könyvtárunkban rövid idő alatt rendkívül népszerű lett ez a kis mérce, amelynek használatával az eddiginél sokkal könnyebben, gyorsabban halad a munka.

Végül még egy-két szót a mérce házi elkészítéséről: Szükséges -egy normális méretű írógép asztalhoz- egy darab 50 cm.-es hosszúságú közönséges vonalzó, amelyről lefűrészeljük a számozott részt/méretbeosztást/ és azt két darab facsavarral rászerezljük az íróasztal széléhez.

A mérce használatával nyert időnkét pedig fordítsuk egyéb fontos feladatok elvégzésére.

Vizsnyei Ferenc
Bp. Föv. Elektromos Művei

Műszaki könyvtárak bibliográfiai együttműködése

Az Optikai Kutató Laboratórium könyvtára ez év elejétől rendszeresen megküldi sokszorosított bibliográfiai összeállításait mindazoknak a kutató intézeteknek és üzemeknek, amelyeknek kutatási és fejlesztési munkáját a bibliográfiai összeállítás -akárcsak a legkisebb mértékben is- elősegítheti. A tudományos-technikai kutatás és fejlesztés érdekében kívánatos volna, hogy ezt a gyakorlatot mennél több műszaki könyvtár bevezesse, tehát bibliográfiai összeállításait ne csak házi használatra készítse, hanem juttassa el min-

den érdekelt intézményhez.

Az OMK is aktívabbá tehetné az üzemi műszaki könyvtárak bibliográfiai munkáját azzal, hogy saját bibliográfiai összeállításában a kutató intézeti és üzemi könyvtárak anyagát az eddiginél jóval nagyobb mértékben használná fel. Ez nemcsak az üzemi műszaki könyvtárak bibliográfiai munkáját élénkítené fel, hanem eredményesebbé tenné az OMK bibliográfiai munkáját is. A következő konkrét példa mindezt meggyőzően bizonyítja. Az Elektrotechnika, híradástechnika, finommechanika, optika c. műszaki lapszemle egyik száma közölte -"A műszaki fejlesztés bibliográfiai" c. sorozatban-egy összeállítást az optikai fesszűltégmérés irodalmáról. Szakkatalógusunk átnézése után megállapítottuk, hogy az Optikai Kutató könyvtárának anyagából ezt a bibliográfiai összeállítást csaknem háromszorosára lehetett volna növelni. Hogy az OMK az Optikai Kutató könyvtárának mellőzésével készítette el ezt az összeállítást, az annál is furcsább, mert a jelzett lapszemle szerkesztésében az Optikai Kutató Laboratórium is résztvett.

A jövőben tehát az OMK-nak s az egyes intézmények műszaki könyvtárainak sokkal szorosabban kellene együttműködniök annak érdekében, hogy a műszaki fejlesztési bibliográfiák valóban mindazt tartalmazzák, ami könyvtárainkban megtalálható.

dr. Györe Pál
Optikai és Finommechanikai
Központi Kutató Laboratórium

Hogyan hasznosítsuk az ajánló bibliográfiákat?

A bibliográfiák számos fajtája közül a mindennapi könyvtári gyakorlatban talán a legnagyobb segítséget az annotált ajánló bibliográfiák nyújthatják. Ezek a bibliográfiák kettős feladatot töltenek be. Lényegesen segíthetik a könyvtárost, különösen a műszaki könyvtárost a szerzeményezés terén és abban, hogy a hozzáforduló kezdő vagy még nem eléggé járatos olvasónak könnyen tudjon megfelelő könyvet ajánlani. Az olvasók pedig maguk fogják ezekből kiválasztani és elkérni a megfelelő könyvet, vagy ha az nincs meg, javaslatot hoznak a beszerzésére, ami által ők is segítik a könyvtáros szerzeményezési munkáját. Ez a kettős cél lebegett az OMK előtt, amikor a "Mit olvasson" című ajánló bibliográfiai sorozatát elindította, melyben főként a szakmunkások számára módszeres olvasási sorrendben állította össze a magyarnyelvű könyvek annotációkkal, ismertetésekkel ellátott jegyzékét. A tapasztalat azt mutatja, hogy a vállalati szakkönyvtárosok nagy része nem ismerte fel ezeknek az ajánló bibliográfiáknak fentemlitett kettős hasznát és egyáltalában nem, vagy legfeljebb egy-egy példányban szerezték be azokat. Helyes volna azonban, ha a bibliográfiákat, melyeknek ára 1 - 1.50 Ft. az üzem nagysága szerint 50-100, esetleg több példányban szereznék be a szakkönyvtárosok és "fogyó anyag"-ként kezelve, díjmentesen osztanák szét a könyvtárat látogató dolgozók-

nak. Az olvasók azután ezeknek a füzetecskének a birtokában, egészen biztosan számos további dolgozót fognak megnyerni a szakirodalom olvasására.

Vannak bibliográfiák, melyek ugyyszólván valamennyi üzemben hasznosíthatók, így "Mit olvasson a kazánfűtő?" - "Mit olvasson a hegesztő?" - "Mit olvasson az energetikus?" - "Mit olvassunk a tervszerű megelőző karbantartásról?". Vannak az után egy-egy szakma dolgozóit érintő bibliográfiák, pl. "Mit olvasson a fonó?" - "Mit olvasson a ruhaipari dolgozó?" - "Mit olvassunk a mezőgazdasági gépek karbantartásáról és javításáról?" - "Mit olvasson a hutoripari dolgozó?" - "Mit olvasson a cipőipari dolgozó?" - "Mit olvasson az édesipari dolgozó?". Beszerezhetők mindezek az ÁKV Könyvtárosok Boltjában.

A könyvtárosok szerezzék be ezeket és adják bátran minél több dolgozó kezébe. Azokban az üzemekben, amelyek mezőgazdasági gépállomások patronálását vállalták, a könyvtáros pl. szerezzék be a mezőgazdasági gépek javításával stb. foglalkozó fentemlitett bibliográfiát több példányban és küldje meg a gépállomás dolgozóinak ajánlékként. Számos mód és lehetőség van tehát az ajánló bibliográfiák hasznosítására. Ha ezeket a könyvtárosok kihasználják, nagy segítséget kapnak munkájukban az olvasók toborzásában.

Kiss Ferenc
Országos Műszaki Könyvtár